

dokaz ljubezni, požrtvovalnosti in poguma, s katerim so njihovi predniki iz istega polka branili svojo komaj osvojen domovino.

Vest o odkritju spomenika je sprejeta z velikim navdušenjem prebivalstva cele mariborske oblasti. Zadnje čase se nabirajo povsod prispevki za najrazličnejše spomenike, toda ravno na branitelje naše severne meje se je pozabilo in ostali bi pozabljeni, da se niso zavzeli za čast njihovega spomina njihovi tovariši, častniki in vojaki sedanega 45. pešpolka. Ob slovesnem odkritju bodo zbrane ogromne množice iz vseh krajev mariborske oblasti, da počastijo spomin junakov, katerim se ima Slovenija v veliki meri zahvaliti za osvobodjenje.

Jugoslovenska Matica v Mariboru vabi celokupno narodno občinstvo na svečano proslavo, ki jo priredi ob priliki desetletnice majske deklaracije v nedeljo, dne 29. t. m., po sledečem programu: Ob pol 10. uri zbirališče šolske mladine, društev in ostalega občinstva na glavnem trgu. Nastop godb in Zveze pevskih društev. Ob 10. uri otvoritev tabora po predsedniku Jugoslovenske Matice g. Deteli, nato slavnostni govor predpovednika g. prof. dr. Sušnika. Po končanem taboru okrog 11. ure se formira obhod skozi Gosposko ulico v mestni park, kjer se vrši slavnostno odkritje spominske plošče. Pri otvoritvi govori poleg predpovednika JM tudi g. Skala in zastopnik mestne občine. Mesto bo ta dan v zastavah. Da bo ta slovesnost čim bolj impozantna, se tem potem apelira na vsa naša narodna društva in narodno občinstvo sploh, da se je udeležijo v takem številu, ki je običajno samo ob velikih zgodovinskih dogodkih, da vidi ves svet, da verujemo v bodočnost naše mlade jugoslovenske države, kakor tudi v osvoboditev naših bratov onstran mej.

Romarski izlet Apostolstva mož in mladeničev župnije Matere milosti v Mariboru se vrši, ko bomo dobili polovično vožnjo, kar bomo takoj v časopisih objavili. Odbor.

Za drugo redno zasedanje izžrebani porotniki: Matjašič Jan., Protina 1. Eilec Anton, Zg. Ročica. Žizek Andrej, Ščavnica. Cep Franc, Koprivnik 9. Muršič Martin, Branoslavci. Pauman Jožef, Brezula 15. Goznik Josip, Pekre 33. Fras Franc, Dohrenje. Krainer Avgust, Vrhov dol 99. Pivec Franc, Zg. Poljskava. Požar Anton, Ruše. Horvat Alojzij, posestnik, Osek. Orešnik Peter, Jastrebeci 43. Mali Anton, Janževa gora 86. Antolič Vekoslav, Slov. Bistrica. Kardoš Adam, Andrejci. Berdos Simon, Pratež. Zadravec Karl, Troškova. Santl Franc, Crešnjevič. Zelenko Franc, Sakušak. Anc Franc, Pohorje 6. Jurkovič Franc, Hrašenski vrh. Osvald Jožef, Domanjšovci 99. Fijačko Karol, Zikarce. Fraš Janko, Cezanjevič. Tomažič Franc, Kremberg. Golob Jakob, Zlatoliče. Pranol Pavel, Kozjak. Lešnik Ivan, Podgradje. Harih Karl, Sv. Križ. Kranjc Franc, Sv. Martin pri Vurbergu. Pečar Ivan, Bresterica. Lipar Ivan, Selnica ob Dravi. Turk Anton, Prepolja. Kozoderca Jakob, Gorica 36. Jurša Jože, Smolnik. Namestniki: Berce Anton, Radvanjska 9. Rišavy Ernst, agentura, Maistrova 23. Skvarc Franjo, kovač, Meljska 33. Majzel Franc, trgovec, Maistrova 16. Dergas Josip, gostilničar, Koroška 48. Zelic Ivan, kočijaš, Vetrinjska 30. Strehar Alojzij, kavarnar, Solska 1. Belle Franjo, trafikant, Meljska 9. Ussar Ferdo, trgovec, Meljska 57; vsi v Mariboru.

Grozen zločin v Jarenini, o katerem smo že zadnjič poročali, je ostal dosedaj še nepojasnjen. Gostilničar Nedeljko je umrl v bolnici takoj ko so ga položili v posteljo, njegova žena pa visi še sedaj med življenjem in smrtjo, ker so rane na glavi zelo opasne značaja. Orožniki so do sedaj aretirali šest oseb, med temi take, o katerih se lahko z gotovostjo sumi, da so imeli pri zločinu svoje prste zraven. O poteku preiskave bomo še poročali.

Novo kapelico bodo pozidali na sredini polja v Brezulah pri Račah. Material za stavbo so prispevali domačini in delo je prevzel domači zidar Jožef Stangler.

Romarji iz St. Janža odhajajo, kakor vsako leto, tudi letos k Noviščtu na binkoštno soboto in sicer z vlakom, ki odpelje iz Velenja ob 9.40. Ob 3. uri popoldne se zberejo v Rečici v župnijski cerkvi, odkoder je skupna procesija, binkoštno nedeljo pa v Gornjemgradu ob 10. uri sv. opravilo za romarje. Dobrodošel, kdor se pridruži!

Vsem kn.-šk. župnim uradom in organistom! Ker v zadevi pokojninskega zavarovanja za organiste prihajajo organizaciji organistov vedno razna vprašanja, se naznanja tem potom, da ima tozadevni referat o tem g. Franc Klančnik, organist v Šmartnu ob Paki, kateri v teh zadevah daje pojasnila in je v stalni zvezi s Pokojninskim zavodom za nameščence v Ljubljani. V vseh vprašanih glede prijave, napovedi dohodkov itd., se naj vsak obrne na imenovane. Za odgovor se naj priloži znamka. S tem bo namreč zelo olajšano delo pri organizaciji organistov, posebno pa še pri Pokojninskem zavodu, katerega uradništvo je itak z delom zelo preobloženo.

Organistom. Na občnem zboru organistov v Celju se je sklenilo, da bo odslej naše skupno glasilo »Cerkveni glasbenik«. To je zelo pameten sklep! »Cerkveni glasbenik« je strokovni list. Prinaša zanimive članke o cerkveni in narodni glasbi sezname in ocene novih skladb, poroča o organistovskih zadevah, razpise organistovskih služb itd. Povrh pa še prinaša v vsaki številki lepe pesmi kot glasbene priloge. Stane na leto samo 30 Din. Če samo glasbene priloge so veliko več vredne. Če nima organist dohodkov, da bi si zamogel ta list naročiti, naj prosí g. župnika, da mu ta list naroči. Prevzvišeni knezoškof mariborski je vsem župnim uradom priporočil, naj organistom naročijo ta list. Ako bomo vsi organisti naročniki, se bo list še prav znatno razširil. »Cerkveni glasbenik« bo prinašal tudi vsa poročila o društvenih zadevah organistov, n. pr. poročila o odborovih sejah, občnih zborih itd. Naroči se na naslov: Uradništvo »Cerkvenega glasbenika«, Ljubljana, Predškofijo 12 I.

Organisti in pokojninsko zavarovanje. Na občnem zboru organistov v Celju je bilo navzočih 87 organistov. Ko je predsednik pozval taiste ki so zavarovani pri Pokojninskem zavodu, da vzdignejo roke, je vzdignilo roke — osem organistov. Žalostno! Kaj pa bo, ko pride starost in onemoglost?! Tedaj bo pa vse prepozno! Torej sedaj na delo in vsi v organizacijo!

Visoko odlikovanje. Naš slovenski rojak Roland Kus je bil od ameriške vlade visoko odlikovan, ker si je pridobil zasluge pri pobiranju darov za poplavlence.

Naznanilo o sprejemu v škofijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1927-28. V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi, pravno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev, ki so dovršili z odličnimi ali vsaj jako dobrimi uspehom ljudsko šolo; zlasti takli, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovniškemu stanu. Prošnje za sprejem je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani. Prošnji se priloži krstni list in »obiskovalno spričevalo za sprejem v srednjo šolo«. Starši ali njih namestniki naj prinesejo prošnje s prilogami osebno v zavod sv. Stanislava v času od 1. do 15. junija t. l. Z njimi naj pridejo obenem tudi njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Maksimalna plača za dijake iz ljubljanske škofije znaša na leto 6000 Din, za dijake iz drugih škofij pa 7000 Din. Znižja se po možnosti potrebnim in vrednim. Dan sprejemnega izpita za I. gimnazijski razred se naznani na rešeni prošnji. Vsa druga pojasnila se dobe v zavodu. Prošnje za sprejem v nadaljnje razrede se sprejemajo najkasneje do 31. julija. — Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, dne 12. maja 1927.

Župnim in občinskim uradom priporočamo »Hrvatsko slovenski slovar«, ki ga pri dandanašnjih razmerah gotovo potrebujejo. Stane 60 Din in se dobiva pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Enako je potrebno, da ima vsak urad »Splošni register« k »Uradnemu listu« od leta 1919—1926. Tu so v abecednem redu zaznamovani vsi zakoni in odredbe in ni treba vseh letnikov prelistati ako se potrebuje. Knjiga stane 56 Din in se dobiva pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Izžrebane številke gasilnega društva Mihovce—Dragonja vas, in sicer: glavni dobitki: nov tovarniški plug 4749, blago za žensko obleko 5876, blago za moško obleko 6087, 2 svežnja jelševih drv 8701, 1 sveženj bukovih drv 7047, 300 litrov vina 1432, novo žensko kolo 2473, novo moško kolo 9154, nov šivalni stroj 4157, plemenska krava 9389.

14. kolo državne razredne loterije. Opozarjamo svoje čitatelje, da jim z današnjim dnevom dajemo priliko, da si za bodoče kolo nabavijo srečke od najsrednejše kolekture L. Ž. Konjovič Beograd, katera je najsolidnejša, najkulturnejša in katera je pokazala največji uspeh. 730 Bodite previdni! Svoje dragoceno perilo smete prati le s Schichtovim terpentinovim milom, ker sicer propade.

Zanimivosti.

Izum, ki bo na škodo vlomilec. Žalski rojak gospod Kucec je te dni predvajal v Ljubljani pred zastopniki policije, trgovcev in bank zelo važen izum, za katerega mu bodo zgoraj navedeni hvaležni, le vlomilci in tatovi se bodo jezili. Gre namreč za novo signalno napravo, ki se namesti v blagajno. Kakor hitro skuša kdo blagajno na kak način odpreti ali vdreti, začne naprava zvoniti tako močno, da se sliši zelo daleč. Dosedaj so že sicer obstajale slične signalne naprave, ki pa za previdne vlomilce niso bile nikaka ovira. Vse take naprave so bile namreč v zvezi z električno napeljavno, in vlomilec je moral, predno je začel blagajno vrtati, električno žico prerezati, potem pa je imel mir. Pri novo izumljenim aparatu pa je drugače. Tudi ta je zvezan z električno žico, toda s to razliko, da se tudi v slučaju, da hoče vlomilec žice prerezati, oglasi signalni aparat ter prične zvoniti. Izumitelj je svoj izum že prijavil patentnemu uradu ter bo imel sigurno velik uspeh.

Atlantski ocean je preletel. Letalstvo slavi vedno nove uspehe. Poleti v daljavo več tisoč kilometrov niso danes nič novega. Že dolgo je bila želja drznih letalcev, preleteti Atlantski ocean. To silno daljavo so sicer letalci že pretekli, toda s pristajanjem na posameznih otokih. Le edino velikanski nemški zrakoplov Zeppelin je preletel to ogromno razdaljo naravnost in sicer iz Friedrichshafena v Nemčiji v Newjork. — Neki ameriški bogataš je lansko leto razpisal nagrado 25.000 dolarjev onemu letalcu, ki preleti progo Newjork—Paris naravnost brez vmesnega pristajanja. Nagrado si je hotel lansko leto priboriti francoski kapitan Fonck, toda pri začetku poleta se mu je letalo zdrobilo in zgorelo, Fonck pa je jedva odnesel življenje. Letos na pomlad so se jeli mrzlično pripravljati na polet Francozi in Amerikanci. Oba naroda sta tekmovala, kdo bo prvi preletel to razdaljo. Pred 14 dnevi sta se dvignila v zrak v Parizu Francoza Nungesser in Coli na letalu »bela ptica«. Toda svojega cilja nista dosegla. Silni viharji so treščili »belo ptico« v morje in oba drzna letalca sta našla smrt v morskih valovih. Ta usoda pa ni ostrašila mladega, komaj 25letnega ameriškega letalca Lindbergha. Dne 20. maja, ob 12. uri 5 minut, se je dvignil popolnoma sam v zrak s svojim letalom v Newjorku ter priletel v Pariz v soboto ob 10. uri ponoči. Za celo razdaljo, ki znaša okrog 6000 km, je rabil 33 ur 31 minut. Ves čas je sedel pri krmilu, 2000 km je letel po dežju in viharju, hranil se je pa samo s kavo. Ko je priletel v Pariz, je skočil še popolnoma žil iz letala. Vsled tega uspeha je zavladalo v Ameriki ogromno navdušenje.

V Ameriki trajajo še vedno poplave. Svet še ni videl take povodnji, kakor divja v Ameriki že celi mesec. V »Gospodarju« smo že poročali o strahotah, katere je povzročil Mississippi. Od tistega časa pa do danes poplava neprestano narašča, bregove so prestopile vse neštete reke in rečice, ki se izlivajo v Mississippi, tako da je danes že pod vodo dva in pol milijona hektarjev rodovitne zemlje z mesti in vasi vred. To je ogromno ozemlje, skoraj polovica nekdanje Avstro-ogrške države, ki je bila po velikosti pred vojno druga država v Evropi. Potem si lahko predstavljamo, kako ogromno škodo je poplava povzročila. Na krajih, kjer voda stoji že celi mesec, so se pričele rušiti hiše in polagoma bodo izginila v valovih cela mesta, ki so še pred nekaj tedni brojila na stotisoče prebivalcev. Ti ljudje živijo sedaj kot begunci v gorovju, stanujejo v barakah in šotorih ter vlada med njimi nepopisna beda. Škoda je ogromna ter jo bo težko občutila tudi bogata Amerika.

Strašen čin blazneža. V Bothu v državi Michigan v Severni Ameriki je zblaznel nek farmer radi tega, ker so mu oblasti predpisale preveč šolskega davka. Sklenil je v blaznosti svoje pobiti in se strašno maščevati nad šolo.

Skrivaj si je nabavil 100 kg dinamita. Polovico ga je spravil v klet šolskega poslopja, en del pod svojo hišo, drugi del pa je v zabojčku dal v svoj avtomobil. Najprej je prerezal svoji ženi vrat, nato pa pogнал v zrak svojo hišo. Nato se je odpeljal z avtomobilom pred šolo in prižgal vžigalno vrvico, katero je napeljal svoj čas iz kleti na cesto. Odpeljal se je nato par sto metrov vstran ter čakal na učinek svojega peklenškega dela. Kmalu je strašno grmenje pretreslo celi kraj, na mestu, kjer je stala šola, se je dvignil ogromen steber dima, prahu in kamenja, ki se je sesulo na kup, pod njim pa 140 otrok, ki so imeli ravno pouk. 40 je bilo na mestu ubitih, 100 pa težko ranjenih, tako da bo malokdo ostal pri življenju. Ravnatelj šole je po res čudnem naključju ostal živ in tekel po pomoč. Nič hudega sluteč je pribežal k blaznežu, proseč ga, naj hiti s svojim avtomobilom prevažati ranjence. Blazni farmer je pa v tem trenutku prižgal dinamit, skrit v avtomobilu, izvršila se je nova eksplozija in avtomobil, ravnatelj šole in blaznež so sfrčali v zrak, raztrgani na drobne kose.

Nova bakteriološka iznajdba o hemoroidnih boleznih. V nemški znanstveni medicinski literaturi obravnavajo med drugimi dr. Huttner, dr. Wittkop, dr. Bonnin in prof. Rumpel novo metodo za preprečenje in odstranjenje tako pogostih in razširjenih hemoroidnih obolenj. Gre za »Posterizane«, ki se dobiva iz črevesnih bakterij in ki specifično deluje. Ta nova metoda temelji na tem, da se bakterije, ki v glavnem povzročajo vnetje pri hemoroidnih boleznih, uničijo z zdravilnimi tvarinami. Omeniti je vredno, da se bolezen da z lokalnim zdravljenjem odstraniti.

Za razvedrilo.

Rešitev ugank: Komu se odrtija ne šteje v greh? Konjederu. — Kaj se vzame, kjer nič ni in se dene, kjer je kaj? Pipa. — Kdo največkrat počí, pa brez vsake škode? Bič.

Na lovu. Gosposki lovec se je pobahal, ko je prišel v nedeljo z lova: »Danes sem pa sedem rac ustrelil!« — Prijatelj ga je vprašal: »Ali so bile divje?« — Lovec: »Rac niso bile divje, a kmetica je bila divja, ko sem ji sedem rac postrelil.«

Pozabil je. Vojak, ki je izgubil v vojni obe nogi, je v bolnišnici rekel svojemu zdravniku: »Vem, zakaj se mi tako godi! Kadar sem molil, sem Bogu priporočal dušo in telo, a na te prešmentane noge sem pa vsakokrat pozabil.«

Slabo maščevanje. Mesar in pek sta si bila soseda. Ker je bil pek znan, da peče majhen kruh, ga je mesar nekoč sklenil podražiti. Ko ga je pek vprašal: »Od kod pa prihajaš, sosed?«, mu je mesar odgovoril: »Od tvoje pekarnice. Kupil sem dva hleba kruha.« — Pek: »Kje pa ju imaš?« — Mesar: »Pod kapo ju nesem, imata ravno dosti prostora!« — Pek je zdaj videl, da se je norčeval iz njega in sklene, da se bo pri prvi priliki maščeval. Čez nekaj dni se zopet srečata. Mesar vpraša peka: »Odkod prihajaš?« — Pek: »Pri tebi sem bil. Kupil sem teležjo glavo!« — Mesar: »Tako, če pa je ni videl!« — Pek: »Le poglej sem, tu pod kapo jo imam« in je pokazal na svojo glavo, ter šel ponosno naprej, prepričan: »Zdaj sem ga pa dal!«

Gospodarstvo.

NOV NAČIN SPRAVLJANJA KRME ZA ZIMO.

Že zdavnaj se je zavedal človek in je preizkusil čisto empirično, da je zelena krma najnaravnejša, najprikladnejša in v gotovih okoliščinah najzdravjša piča za vse odrasle domače živali, pred vsem za molzne krave in svinje. Ne smemo se torej čuditi, ako so že stari Egipčani in Rimljani skušali najti način, kako ohraniti krmo tudi za zimo v svežem in zelenem stanju. Saj vemo vsi, da nam krave pri sveži krmi najboljšo molžejo in da se prašiči počutijo najboljšo pri sveži, zeleni krmi. Ohranitev zelene krme v svežem stanju tudi za zimsko dobo pa je prvotno vsled nezanesljivosti tega spravljanja povzročala velike težkoče, a vendar je dandanes način svežega, zelenega spravljanja ali konserviranja (okisanja, ansiliranja) zelene krme že tako spopolnjen, da ga lahko smatramo povsem sigurnim in za večje kmetije s pretežno molzno rejo krav splošno priporočljivim.

Okisanje krme se vrši podobno, kakor priprava kislega zelja v posebnih lesenih, betonastih ali železnih stolpih. Tak stolp se imenuje »silo« in pripravljanje krme v njem: ansiliranje. Predpogoj za uspešnost vsakega ansiliranja je za vodo in zrak absolutno nepopusteno silo in močna ter izdatna stiskalna priprava. Amerikanski, nad 10 m visoki stolpi so sicer večinoma brez stiskalnic in tudi brez pokrovov. Potrebno stisnjenje izvrši delavec z enostavnim tlačnjem pri izravnavanju krme in odzgoraj se pri napolnjenem stolpu dene razrezana kuruzna slama ali pa plast manj vrednega plevela, ki se sicer v višini 10 do 20 cm skvari.

V Ameriki se dandanes ansiliranje ne smatra več samo kot pripomoček za očuvanje krme v dobi deževnega vremena pred pokvarjenjem, ampak se okisanje smatra kot glavno oporo zimskega krmiljenja, in Amerikanec uporablja za konserviranje svoj najvažnejši in najzlahtnejši pridelek, to je kuruzo. V Kanadi, v krajih, kjer turščica ne uspeva, so s prav dobrim uspehom uporabili za ansiliranje mešanico iz ovsu grašice in graha. Vendar je preizkušeno, da je kuruzo vsled velike množine sladkorja najidealnejši in najzanesljivejši sadež za okisanje. Same stročnice dajo manj okusno ansilažo.

Kuruzo za ansiliranje, ki se požanje približno 10 dni pred zorenjem, ko zrno postaja trdo, a je še vendar mlečno, se na stroju razreže 2—3 cm dolgo rezanico in se stlačí v silo. Ta način konserviranja smo videli lansko leto sicer tudi ob priliki poučnega izleta gornjesavinjskih kmetovalcev v Labudsko dolino v Avstriji pri švicarskem posestniku g. Nötzli-ju. Le-ta je imel pripravljeno meseca oktobra najbujnejšo kuruzo (konjski zob), kakor je nismo videli v celi Savinjski dolini, za okisanje, je pokosil daleč naokoli najlepšo ozimno rž v dobi mlečne zrelosti za ansilažo in je nalašč v to svrhu prideloval tudi ajdo in proso.